Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 23 marca 1932 r. 35.

Treść numeru:

--o§o--

Łotwa:1.Finansowy przegląd łotewski.

"Finanse Państwa Łotewskiego" /Wydawnictwo Departamentu Statystycznego/:

Dochody i wydatki Państwa Łotewskiego w okresie 1918-1929 wzrastały. W latach 1928-29 osiągnęły punkt kulminacyjny. W 1918-20 r.wydano znaków skarbowych na sumę 49,66 milj.łatów, czyli 82% ogółu dochodów. W 1920-21 r.wydano 67,50 milj.łt./70% dochodów/. W 1921-22 - 14,4 m.łt./22% dochodów/.Do 1921-22 r.budżet wyrażał się ujemnie, wykazując deficyty. Podatki pośrednie wyniosły w latach 1929-30 110,4 milj.łt., 1930-31 100,4 m.łt., w 1931-32 przewidziano 74,4 milj.łatów. Jednak uzyskano znacznie mniej. Z monopolów uzyskano w 1924-25 r.42,2 milj.łatów /25,7% og.dochodu/.W 1928-29 32,1 milj.łt., w 1929-30 r. 31,6 milj.łt., w 1930-31 26 milj.łatów, w 1931-32r.- 44,3 milj.łt. Dochody z lasów, gruntów i t.d. wyniosły w 1922-23 r. 23 milj.łatów, 1928-29 r.- 17,6 m.łt., w 1929-30 r.14,3 m.łt., w 1930-31 - 13,5 m.łt., w 1931-32 r.- 1,2 milj.łt.

Koleje łotewskie dały zysków w 1929-30 r.10,4 milj.łt. w 1930-31 r.- 7,1 m.łt.,w 1931-32 r.- 1 miljon łatów.

Bank Łotewski, Państwowy Bank Rolny i Bank Hipoteczny dały w 1930-31 r.zysku 11,4 milj.łt. W ostatnim roku zysk ten znacznie się zmniejszył.

Wydatki Państwa: w 1918-20 r.60,6 milj.łt.,w 1920-21 - 97,4 m.łt.,w 1921-22 r.- 66,5 m.łt.,w 1922-23r.- 116,3 m.łt. w 1928-29r.- 203,7 m.łt., w 1929-30 r.- 183,3 m.łt.,w 1930-31 r.- 175 milj.łt. Nadwyżki budżetowe w ciągu 8 lat osiągnęły 113,2 milj. łatów. Budżet w 1930-31 r.dał 2,4 milj.łt. deficytu. Długi zagr. wynosiły 1 kwietnia 1931 r.115,5 milj.łt., długi wewnętrzne zaś - 0,76 milj.łt.

2."Pehdeja Brihdi" o przyczynach zamknięcia Związku Polaków.

"Pehdeja Brihdi" Nr.65 z dn.20.III.32 r.Art.p.t."Dlaczego zamknięto Związek Polaków?" Streszczenie:

W motywach wyroku w sprawie zamknięcia Związku Polaków na Łotwie i Związku Młodzieży Katolickiej skonstatował letgalski Sąd Okręgowy, że statuty tych związków o zbyt obszernym politycznym charakterze nie odpowiadają przeciętnym ustawom o towarzystwach. Pozatem wielokrotnie statuty były pod względem formalnym naruszane, nie przysyłano sprawozdań ze składu oddziałów związku, wspierano materjalnie wyborców, co przypominało skupywanie głosów i t.d. Związek Polaków wydał broszury o treści antypaństwowej oraz wydawał odezwy o sfałszowanych danych etnograficznych i statystycznych. Powiat iłłuksztański nazywany był polską ziemią, zaś katolicy - Polakami. W zamkniętych szkołach polskich większość uczniów nie była Polakami rodowitymi. Fakty polonizacji skonstatowane zostały ażnadto wyraźnie. Polacy mogliby się zadowolnić towarzystwami o charakterze lokalnym, któreby nie zależały od jakiejś kierowniczej

[illegible]

1928-29 38,1 [illegible]

[illegible]

1929-30 [illegible] 1,8

[illegible]

1930-31 [illegible]

[illegible]

centrali. Podobnież należałoby zlikwidować część polskich szkół samorządowych, w których się uczą dzieci katolików-niepolaków. W sprawie niektórych z tych szkół /w Jusznikach i Janopolu/ rozpoczęto już śledztwo.

3. P o s t ę p o w c y l e t g a l s c y a k a t o l i c y z m.
"Pehdeja Brihdi" Nr.65, Art.p.t."Postępowcy letgalscy grożą"reformą" katolicyzmu". Streszczenie:

Organ postępowców letgalskich "Jaunais Vords" zamieścił bardzo ostry artykuł przeciwko katolikom. W artykule tym twierdzi "Jaunais Vords", że gdyby rząd się zreorganizował bez pomocy katolików, to zostałby przedewszystkiem zmieniony konkordat, a jednocześnie byłyby anulowane wszystkie przewidziane w nim prawa dla Kościoła. Z budżetu musiałyby zostać wykreślone wszystkie zapomogi przeznaczane na Kościół. Przenoszenie wyższych i niższych duchownych winno zależeć od rządu lub samych parafjan. Księżom należałoby powierzyć funkcje organów państwowych i ustalone pobory. Podobnież winna być ustalona taksa za duchowne usługi. Księżom powinny być zostawione funkcje czysto duchowne bez wtrącania się do polityki. Luterańskie społeczeństwo Łotwy jest przekonane, że jedynie katolicyzm jest główną przeszkodą na drodze asymilacji letgalczyków z pozostałymi Łotyszami. Katolicyzm hamuje ideę narodową, gdyż na pierwsze miejsce wysuwa katolicką międzynarodówkę. Z tego wszystkiego wynika, że letgalscy postępowcy pragną katolicyzm"zreformować". O ile wiadomo, zarówno postępowcy Skujeneeka, jak i inne partje wypowiedziały się za zmianą konkordatu i reorganizacją duchownego kierownictwa letgalskiego w duchu narodowym.

Kronika: L i k w i d a c j a s z k ó ł p o l s k i c h. "Pehdeja Brihdi" /Nr,61/: Oprócz zamkniętych już 6 szkół utrzymywanych przez Związek Polaków, zamknięto jeszcze w ostatnich dniach 2 szkoły w pow.iłłuksztańskim /gm.Łaucesy i Elksznie/, zlikwidowano 1 szkołę polską w Libawie i projektuje się zamknąć 1 szkołę w Rydze. W Łotwie istnieje jeszcze ok.45 szkół polskich, których liczba wzrosła zwłaszcza w ostatnim roku, kiedy mniejszości były przy władzy,

Dwa są motywy likwidacji szkół polskich: 1.większość uczniów tych szkół jest narodowości niepolskiej i ulega polonizacji, prowadzonej przez szkoły, 2. mała liczba uczniów i utrzymanie tych szkół drogo kosztuje.

5. D y m i s j a m i n i s t r a F i n a n s ó w .Jak podaje "Siegodnia" /Nr.82/, minister Finansów Zemgals podał się do dymisji. Przyczyną dymisji jest niemożność przeprowadzenia przez rząd ustawy o udzieleniu rządowi nadzwyczajnych pełnomocnictw w zakresie zmiany stawek celnych. Do przeprowadzenia tej ustawy w pierwszym rzędzie mieli nie dopuścić socjaldemokraci.

ESTONJA: Kronika: 1. E k s p o r t j a j e s t o ń s k i c h. "Päewalcht" /Nt.75/: 15 b.m. podpisana została w M-stwie Rolnictwa umowa, na mocy której ustanie wzajemna konkurencja eksporterów jaj na rynku wewnętrznym oraz zostanie scentralizowana sprzedaż jaj zagranicą. Obecnie cały estoński eksport jaj kieruje się do Niemiec.

2. D o k o ł a f r a n c u s k o - e s t o ń s k i c h r o k o w a ń h a n d l o w y c h ."Rev.Ztg."/Nr.62/: Podpisany został protokuł w sprawie zmiany estońsko-francuskiego traktatu handlowego. Na mocy tego protokułu Estonja zrzeka się skonsolidowanych ceł, które dotychczas obowiązywały eksporterów estońskiego drzewa. Wzamian za to Francja przyznaje Estonji proporcjonalną stawkę procentową na przywóz drzewa, obliczoną na podstawie ogólnego importu drzewa do Francji w latach 1925-1932.

Rząd francuski postanowił udzielić Estonji kontyngentu masła w wys.1,2% ogólnego estońskiego przemysłu. Wynosi to 43 tonny kwartalnie.

3. Ł o t e w s k o - e s t o ń s k a u n j a c e l n a ."Päewalcht"/Nr.77/: Na życzenie Estonji odłożono rokowania estońsko-łotewskie w sprawie wznowienia traktatu handlowego na początek

kwietnia r.b. Łotwa pragnie całkowitej unji celnej z Estonją. Z miarodajnych kół donoszą, że rząd estoński nie sprzeciwia się unji celnej. Rokowania z Łotwą zawsze się rozbijały o sprzeciw Łotwy.

4. Transport wódki do Finlandji ."Waba Maa" /Nr.66/: Pierwszy transport estońskiej wódki w wys.500 tys. litrów przesłany został do Finlandji w dniu 22 b.m. Finlandja udzieliła Estonji kontyngentu na 5 milj.litrów wódki lub 2 milj. litrów spirytusu.

5. Odrzucenie ustawy o małych partjach . "Rev.Ztg."/Nr.63/: Ustawa o niedopuszczeniu do parlamentu małych partyj, liczących poniżej 3-ch osób została 39 głosami przeciwko 28 odrzucona, jako godząca przedewszystkiem w interesy mniejszości narodowych.

6. Bilans estońskiego handlu zagranicznego w lutym ."Rev.Ztg."/Nr.64/: Import w lutym wyniósł 9.930,2 tonn, wartości 2.357.900 koron. Eksport zaś 13.751,7 tonn, wartości 3,100 tys.koron. Eksport estoński kierował się przedewszystkiem do Anglji /1,22 milj.koron/, Niemiec /0,91 milj.koron/ i t.d.W imporcie pierwsze miejsce zajmują Niemcy /0,76 milj.koron/, a następnie ZSRR /0,26 milj.koron/.

7. Statystyka ludności Estonji ."Rev. Ztg."/Nr.64/: 1 stycznia r.b.Estonja liczyła 1.119.518 osób. Przyrost na rok 1931 wynosił 2.073 osoby. Zgonów było 17.896, zaś urodzin 19.507.

8. Odwołanie polskiego attaché prasowego w Tallinie. "Waba Maa" /Nr.68/:polski attaché prasowy w Tallinie p.Kowalski opuści w dniach najbliższych Estonję. Udaje się on najpierw do Warszawy,gdzie będzie przez pewien czas pracował w centrali M.S.Z., później zaś zostanie mianowany konsulem w Dyneburgu.

9. Sfinalizowanie polsko-estońskich rokowań handlowych . "Päewalcht" /Nr.80/: W wyniku rokowań polsko-estońskich delegacja polska poczyniła ułatwienia celne dla całego szeregu estońskich towarów, poczem zgodzono się oprzeć handel polsko-estoński na podstawach wzajemności. Import Polski do Estonji będzie miał wartość eksportu estońskiego do Polski.

10. Korpus estońskich kombatantów o niepodległość ."Esmaspäew" /Nr.12/: 20 b.m.odbył się w Tallinie wszechestoński kongres byłych kombatantów o niepodległość. Kongres zagaił generał Larka, który oświadczył, że należy czuwać nad utrzymaniem niepodległości kraju i liczyć tylko na własne siły. Pomocy z zagranicy lub też Ligi Narodów nie możnasię spodziewać.

---o:§:o---

37